

34.1 Van het bestuur

Niet alle donateurs zullen het gemerkt hebben, maar de vrijwilligers van de Oudheidkamer hebben een drukke tijd achter de rug. We hebben achter de schermen een jaar lang met man en macht gewerkt aan het tot stand komen van een historisch plaatjesalbum. Dit verzamelalbum is uitgegeven door supermarkt PLUS-Hofland uit Poortugaal. Erica en Richard Hofland hadden het idee om een dergelijk spaaralbum uit te brengen en hebben ons benaderd en gevraagd of wij daaraan wilden meewerken. Tegen goede ideeën zeggen wij als het even kan geen nee. Op 3 mei 2022 is de spaaractie in de Oudheidkamer te Poortugaal officieel van start gegaan met de uitreiking van het eerste exemplaar aan de burgemeester van Albrandswaard, Jolanda de Witte. De spaaractie loopt nog door tot het eind van de zomer. Het is een geweldig album geworden waar we met z'n allen trots op zijn, zeker gezien de

vele positieve reacties. Mocht u nog plaatjes missen, op zaterdag 3 september wordt er in de De Boekenstal in Poortugaal een ruilbeurs georganiseerd.

Naast het maken van het verzamelalbum hebben we in maart, in de Maranathakerk in Rhoon, een diapresentatie gegeven voor leden van de PCOB, de ouderenbond. En op 23 april 2022 stonden we met een eigen stand op de Seniorenbeurs in de Brinkhoeve te Poortugaal. Op deze beurs hebben wij leuke gesprekken gevoerd met bezoekers en hebben we verschillende mensen kunnen enthousiasmeren om donateur te worden van onze stichting.

De tentoonstelling "Voor elck wat wils" is middels opgeruimd. We hebben ongeveer 300 bezoekers mogen ontvangen met als hoogtepunt 200 bezoekers op 30 april 2022. Dit was op de dag van de voorjaarsmarkt. De winkeliersvereniging had er voor gezorgd om de ingang van de Oudheidkamer vrij van kramen te houden, waarvoor onze hartelijke dank. Veel bezoekers van de voorjaarsmarkt zagen onze deur daardoor uitnodigend wijd open staan en brachten ons een bezoek.

Momenteel zijn we volop bezig met het inrichten van de nieuwe tentoonstelling met als titel "Straatbeeld". Het wordt een verzameling straatfoto's uit de omgeving van Albrandswaard. In de media hebben we diverse oproepen geplaatst aan (oud-)inwoners van Albrandswaard om een straatfoto te sturen of af te geven. Velen hebben op deze oproep gereageerd. Mede dankzij al deze inzenders zal het zeker weer een fraaie tentoonstelling worden. De opening is op zaterdag 10 september.

Jan Klingens, voorzitter.

34.2 Vermist in Rusland

In de Staatscourant van 14 september 1850 kwam ik een artikel tegen dat luidde als volgt:

"Den 9^e september 1800 vijftig heb ik, ondergetekende Bartholomeus van Geluk, deurwaarder bij de Arrondissements-Regtbank, zitting te Dordrecht, wonende aldaar Bagijnhof D 878, ten verzoeke van Elizabeth Kuipers, zonder beroep, wonende thans in Oost en West Barendrecht, zijnde te Poortugaal, in den jare 1800 elf gehuwd met na te melden gedaagde Arij Offermans, en uit krachte van een vonnis door evengenoemde Regtbank den negentiende November 1800 negen en veertig gewezen, op de expeditie behoorlijk geregistreerd, waarbij aan de Requiranten, op daartoe gedaan verzoek, Verlof is verleend tot het doen van dit Exploit op Openbare Aanplakking.

Gedagvaard: Arij Offermans, tijdens de voltrekking van zijn Huwelijk met Elizabeth Kuipers gewoon hebbend te Poortugaal, doch in de maand October van den jare 1800 elf als Conscrit geplaatst bij de vierde compagnie van het honderd vijf en twintigste Regiment der Fransche Armée, zonder dat er sedert iets van hem is vernomen.

Om wanneer hij nog in leven mogt zijn, na verloop van drie maanden en alzo op Maandag den zestiende December 1800 vijftig, des voormiddags ten elf ure, bij vooraf gestelden Procureur te verschijnen ter teregtzitting der boven aangewezen Arrondissements-Regtbank, zitting houdende in

het daartoe bestemde gebouw in het Steegoversloot te Dordrecht, ten einde vermits zijne afwezigheid en het onbekende nopens zijn leven of dood reeds veel meer dan tien jaren hebben geduurd, de blijken van zijn aanwezen leveren en verder te hooren bevelen wat de Regtbank zal oordelen te behooren”.

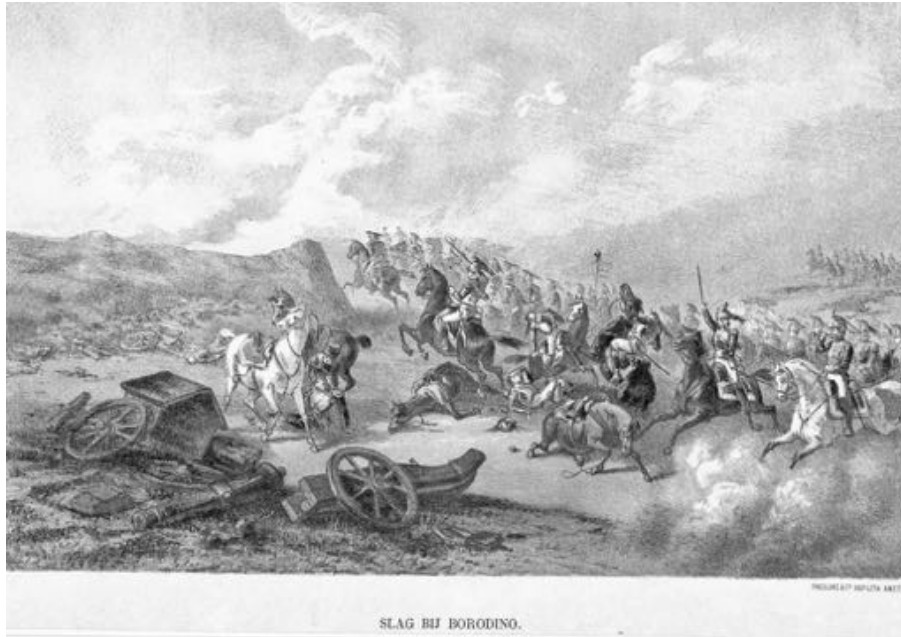
Het betreft hier dus Ary Offermans, geboren 18 januari 1789 te Ridderkerk en op 18 september 1811 te Poortugaal getrouwd met Elizabeth Kuipers, gedoopt 1 juli 1787 te Poortugaal. Ary en Elizabeth gingen wonen aan de Dorpsstraat in Poortugaal. Hier werd 3 november 1811 dochter Neeltje geboren, zij overlijdt al spoedig op 2 februari 1812 in Poortugaal zonder dat haar vader haar ooit heeft gezien. Enkele weken na zijn huwelijk, op 9 oktober 1811 moest Ary opkomen in militaire dienst, hij werd ingedeeld bij het 125e regiment infanterie de Linie, stamboeknummer 3916. Dit regiment was in 1810 geformeerd uit het 4e regiment Infanterie Hollandaise, het 2e bataljon en het 125e regiment, de standplaats was Amiens in Noord Frankrijk.

Infanterist de Ligne. Bron: Legermuseum Delft.

Dat Ary op moest komen in militaire dienst was het gevolg van de invoering bij Keizerlijk decreet van 3 februari 1811 van een algemene conscriptie (dienstplicht) die na de inlijving op 9 juli 1810 van het Koninkrijk Holland in het Franse Keizerrijk, was ingevoerd. Alle jongemannen geboren in 1791, moesten zich melden. Door middel van loting werd bepaald wie er in het leger moest. Als je een nummer lager dan of gelijk aan 50 trok werd je opgeroepen om in het leger van Napoleon dienst te nemen. Wèl was er een mogelijkheid om een remplaçant/plaatsvervanger te nemen. Dit was echter, gezien de hoge kosten, alleen voor de welgestelden weggelegd. Er was uiteraard veel weerstand tegen dit lotingsysteem, zeker na de veldslag in Rusland.

In het departement Bouches-de-la-Meuse, waar Oud-Beijerland onder viel, waren 100 jongemannen opgeroepen om te loten. Op zondag 21 februari 1813 was er daar een grote menigte op de dijk gewapend met stokken en hooivorken. Men wilde de verplichte loting desnoods met geweld verhinderen. Uit Den Haag was de Perfect Baron de Stassart met 30 man van zijn garde en nog 18 gendarmes naar Oud-Beijerland gekomen om de gemoederen te sussen. Men bleef echter weigeren te loten. De Baron gaf toen opdracht om te schieten; er werden 5 mannen gedood en 10 gewond. Pieter Verhulp uit Zuid-Beijerland, onderweg naar Heinenoord, schoten ze dood van zijn paard. Hiermee was het verzet gebroken en ging de loting gewoon door.

Ary Offermans was dus infanterist in het 125e regiment infanterie, dat deel uitmaakte van de Franse Grande Armée die in juni 1812 Rusland binnenviel. De totale sterkte van de Grande Armée was meer dan 500.000 man. Het 125e regiment met daarin twee man uit Poortugaal, Ary Offermans en Leendert van Bergen, vertrok 29 juni 1812 uit Groningen, op 14 augustus was men in Koningsbergen.

Op 16 tot 18 augustus 1812 kwam het regiment aan bij de Russische stad Smolensk, waar de 17e augustus een bloedige veldslag plaatsvond, die door Napoleon gewonnen werd.

Op 7 september was men 120 km. ten westen van Moskou aangekomen bij Borodino, hier vond de grootste veldslag plaats uit de Napoleontische oorlogen. Onder maarschalk Ney werden de Russische troepen teruggedreven en lag de weg naar Moskou open.

Klaas de Lange, geboren 28 december 1788 in Poortugaal, was 26 december 1809 in dienst gegaan. Hij vocht als Huzaar in het 11e regiment in de slag bij Borodino en sneuvelde daar evenals circa 30 à 35.000 Franse militairen. Van het 11e regiment Huzaren overleefden slechts 47 de veldslag. Op 14 september trok Napoleon Moskou binnen, de Russen pasten de tactiek van de verschroeide aarde toe en staken Moskou in brand. Daar Napoleon door zijn voorraden heen raakte, werd 19 oktober 1812 de terugtocht begonnen onder barre omstandigheden met sneeuw en temperaturen rond de min 30 graden, achtervolgd door Kozakken en andere Russische troepen.

Het 125e regiment was ingedeeld bij de 12e divisie onder bevel van generaal Louis Partoumeaux en moest de sterk geslonken Grande Armée op zijn terugtocht uit Rusland beschermen. Op 23 november stuitte de Fransen op de rivier de Berezina. Hoewel slechts 20 meter breed en 2 meter diep, was dit een groot obstakel. Door Hollandse pontonniers werden er op 24 november 2 bruggen geslagen bij het dorp Soedzjna. Van de 400 Hollandse pontonniers overleefden slechts de sergeant majoor Schröder en 6 manschappen de bouw van de bruggen en de slag.

De 12^e divisie kreeg bevel bij de plaats Borisov de achtervolgende Russen tegen te houden. Op 27 november was er een veldslag waarbij bijna het hele regiment sneuvelde, ook Ary Offermans kwam hier om het leven, van de 1600 manschappen waren er nog 120 over.

Zijn vrouw Elizabeth Kuipers bleef haar leven lang in het ongewisse over wat er met haar man gebeurd was. Zij was verhuisd naar Barendrecht en kwam na 1850 weer terug naar haar familie aan de Dorpsstraat 43 in Poortugaal. Elizabeth Kuipers overlijdt op 22 juli 1865 als weduwe van Ary Offermans in Poortugaal.

Leendert van Bergen, geboren 28 december 1789 in Poortugaal, was ook soldaat in het 125^e regiment infanterie van Linie. Hij overleefde het en hij kwam weer terug in Poortugaal. Hij trouwt op 26 november 1820 in Goidschalxoord met Neeltje Visser, na haar overlijden hertrouwt hij in 1823 met Margrieta van der Sluis, hij overlijdt reeds op 20 maart 1832 te Poortugaal. Cornelis van der Gaag, geboren 6 oktober 1792 Poortugaal, zoon van Jan Cornelisz. van der Gaag en Lijsbeth Joostendr. Meindert, werd in 1812 fuselier in het derde bataljon van het 123^e regiment van Linie, hij overlijdt op 17 juli 1813 in het hospitaal no. 2 te Leipzig.

Tot zover nu bekend hebben geen inwoners van Rhoon deelgenomen aan de veldtocht naar Rusland.

Het aantal mannen uit Rhoon en Poortugaal waarvan bekend is dat zij ingeloot zijn in het leger van Napoleon zijn: in Rhoon 14 en Poortugaal 10 mannen. Echter, daar er een aantal stamboeken verloren is gegaan, is het exacte aantal mannen dat dienstdeed in het leger van Napoleon niet meer precies vast te stellen. Wel weten we uit de Kronieken van Vermaat dat er in Poortugaal aanzienlijk meer ingeloot en uitgetrokken zijn.

Bronnen: Databank Nederlandse militairen in het leger van Napoleon; Hoeksewaard in Franse tijd; Service Historique de La Défense in Parijs /Vincennes.

Arie Beukelman, bestuurslid.

34.3 Mijn leermeester

December 1931 werd ik geboren, 1 april 1938 ging ik voor het eerst naar school, de lagere school. Op 10 mei 1940 begon de Tweede Wereldoorlog. In 1944, het jaar dat de hongerwinter begon, was ik 12 jaar oud. Mijn vader vroeg mij wat wil je worden en ik antwoordde kunstschilder. Hij zei dat is niks, dat is armoede. Dan wil ik maar meubelmaker worden, uiteindelijk werd het timmerman.

Ik mocht naar de ambachtsschool, dat was bijzonder want de meeste arbeiderskinderen gingen direct vanaf de lagere school werken. Zo ook mijn twee oudere broers, die in ca. 1935 van school kwamen. Maar tijden veranderen geleidelijk. Echter, het was oorlog en in 1944-'45 lag nagenoeg het hele leven stil. Ik moest dus wachten tot september 1945 voordat ik naar de ambachtsschool kon. Eén jaar verlies, die tijd moest ik op de lagere school blijven, in de achtste klas. Waardeloos.

Augustus 1947 was ik klaar met de ambachtsschool en moest ik aan het werk. Mijn vader had voor mij geregeld dat ik aan het werk kon bij T. Bouman in Rhoon, timmerman/aannemer.

Mijn eerste werkplek was op een scheepswerfje op pier 8 aan de Waalhaven. Bouman repareerde en renoveerde daar het houtwerk op rijnschepen, die oorlogsschade hadden. Tegelijk werden de woningen van de schippers opgeknapt.

Toen ik daar voor het eerst kwam, werd ik als leerling-timmerman toegevoegd aan een timmerman 17 jaar ouder dan ik en, zoals later bleek, een zeer goede vakman en ook in staat om je het vak te leren in de praktijk. Wat ik op de ambachtsschool had geleerd was eigenlijk niet meer dan een sober begin.

Jan van Luijk

Hij was een zeer amicaal mens, prettig om mee om te gaan, en heette Jan van Luijk en kwam uit Poortugaal. Hij was een grote zware man, ca. 1.85 m. lang, woog zeker meer dan 100 kg. En had een handicap, zijn benen waren niet even lang. Er was daar medisch nooit iets aan gedaan, b.v. een schoen met een dikke zool of wat dan ook. Hij liep dus mank, schommelend, zoals iemand die met één been op het trottoir loopt en het andere er naast. Hij had een aantal bijzondere eigenschappen. Hij was sportief, had in zijn jongere jaren gevoetbald bij P.S.V. (Poortugaalse Sportvereniging), was ook medeoprichter daarvan, maar was wegens zijn handicap altijd keeper.

In de tijd dat ik met hem werkte, gaf hij leiding aan een atletiekclubje in Poortugaal, vooral hardlopers die in de omgeving aan hardloopwedstrijden meededen. Ook was hij duivenliefhebber, hij had een hok met postduiven, die hij in wedstrijden liet meevliegen. Hij had ook een enorm goed geheugen, hij hield alle uitslagen bij van belangrijke voetbalwedstrijden en b.v. de Tour de France. Hij stond iedere morgen om vijf uur op om in het AD, dat dan al in de bus lag, allerlei sportuitslagen te lezen en zijn duiven te verzorgen. Om 07.30 uur moest hij op het werk zijn aan de Waalhaven. Tijdens het werk vertelde hij mij dan van alles over de diverse sporten, b.v. Fausto Coppi en Gino Bartali, Italiaanse wielrenners die triomfen vierden in de Tour of de Ronde van Italië. Over zijn duivensport kwam hij ook niet uitgepraat en over de tijd dat hij zelf nog voetbalde. Hij had de gewoonte te proberen als keeper de ballen uit het doel te stompen. Eens raakte hij niet de bal maar een voetballer van de tegenpartij; dat was toevallig de dorpsveldwachter van Rhoon, de heer Van der Wulp, die later in de oorlog een twijfelachtige houding had tegenover de Duitse bezetters (freundlich).

De timmerlieden van T. Bouman 1949.

Staannd v.l.n.r.: Joh. Vrijhof Poortugaal, Jan van Luyk Poortugaal, Bernard Bresser Rhoon, Krijn Weyers Pernis, Piet Boender Rhoon, Tinus Lührmann Heyplaat, Henk Heezen Rhoon, Piet de Winter sr. Rhoon, Aart Kranenburg Poortugaal. Zittend: Roelof Dubel Poortugaal, Joh. Berkelaar en Jan Heezen. (zn. Van Henk)

Als wij samen in de werkplaats werkten en hij vertelde van alles, moest wel intussen het werk doorgaan dus het was "praten en breien".

Hij vertelde ook over het werk bij zijn eerste werkgever, de heer Simonse, timmerman/aannemer in Poortugaal, de nodige anekdotes.

Ik heb een hele fijne tijd gehad met Jan van Luijk toen ik met hem werkte. Toen ik wat ouder werd, moest ik geleidelijk aan zelfstandig gaan werken en veel in de buitendienst, maar van tijd tot tijd werkte ik ook wel weer in de werkplaats met hem samen, of ook wel apart.

Jan bleef altijd in de werkplaats werken, waarschijnlijk mede door zijn handicap.

In 1962 ben ik bij een andere werkgever gaan werken en hebben we elkaar uit het oog verloren. Maar nadat hij met pensioen was gegaan en ik gehoord had dat hij ernstig ziek was geweest, heb ik hem thuis opgezocht en daarna nog regelmatig bezocht tot hij in 1987 is overleden ten gevolge van longemfyseem.

Roelof Dubel, bestuurslid.

34.4 De Dorpsdijk van onze jeugd. Deel V (slot)

In Nieuwsbrief 33 eindigde onze wandeling over de Dorpsdijk bij kapper Nol van Bennekom. Naast het woonhuis van Nol en zijn vrouw stonden het woonhuis, de smederij en de winkel van Willem de Reus op nummer 133 en 135. Arie Beukelman schreef in diezelfde Nieuwsbrief een verhaal over smederijen en daarin ook de familiegeschiedenis van Willem de Reus. Ik zal me daarom beperken tot de randzaken van deze familie en hun panden. In de beginjaren van smederij De Reus in Rhoon, was er een etalage met kachels tussen het woonhuis van Nol, de kapper, en het woonhuis van De Reus. Aan het eind van de jaren 50 is er rechts van de smederij een winkel gebouwd waarin rijwielen, bromfietsen en kachels verkocht werden. De smederij werd voornamelijk bemand door Willem en zijn zoon Jan. Rechts stond de travalje waar de paarden beslagen werden en links was een werkbank en een plek waar de bromfietsen en rijwielen gerepareerd werden. De tweewielers werden over het algemeen door Kees, de andere zoon van Willem, gerepareerd. Ook stond er een Shell benzinepomp voor de deur. Mijn persoonlijke herinneringen liggen voornamelijk bij Kees en nog meer bij die pomp met Shell benzine. Niet vanwege de benzine maar aan de daaraan gekoppelde Shell Junior club waar ik lid van was. Elke 14 dagen kon je bij De Reus een krantje ophalen met de naam Olidin. Dit was het gratis jeugdblad voor leden van de Shell Junior club, het bevatte strips, verhalen en puzzels. Olidin werd uitgegeven door oliemaatschappij Shell tussen 1957 en 1963. Als het krantje er was lag het klaar boven de werkbank van Kees. Ik keek altijd eerst vanaf de Dorpsdijk door het raam of er de krantjes er lagen en ging daarna schoorvoetend naar binnen om aan mijnheer De Reus, Kees was voor mij "mijnheer", een krantje te vragen. Blij rende ik dan naar huis om het krantje te lezen. Ik ergerde me echter altijd groen en geel aan de smeervlekken op het krantje, de vingerafdrukken van Kees. Inmiddels snap ik wel dat Kees niet speciaal voor mij zijn handen ging wassen. Ik heb veel plezier beleefd aan mijn lidmaatschap van de Shell Junior club en aan de festiviteiten die door Shell georganiseerd werden voor de leden van de club. Ik heb niet kunnen achterhalen wanneer De Reus gestopt is met zijn activiteiten aan de Dorpsdijk. Ik vermoed dat het na 1962 is geweest. Op 18 augustus 1962 heb ik namelijk nog, samen met tienduizenden clubleden, een heerlijke zaterdag doorgebracht in de Ahoy-hallen aan de Wytemaweg in Rotterdam.

Dorpsdijk 135. Rechts Willem de Reus en zijn vrouw Christina, links hun zoon Kees.

Op de plaats van de winkel van De Reus heeft in de jaren 70 nog een noodpostkantoor gestaan. Jaren later, op 4 december 1986, heeft wethouder Van der Stoep ongeveer op die plek de eerste paal geslagen voor het huidige winkelcentrum aan het Strawinskyplein.

Op nr. 143 en 145 stond in onze jeugd een twee-onder-een-kapwoning. Links woonde Reijer Groenendijk met zijn gezin. Reijer is geboren in Poortugaal op 13 maart 1829 en overleden in Rhoon op 28 januari 1905. Hij is getrouwd op 20 mei 1853 in Poortugaal met Maaïke van Gelder. Maaïke is geboren in Poortugaal op 16 december 1833 en overleden op 1 augustus 1911 in Rhoon. Reijer en Maaïke kregen zestien kinderen waarvan er zes niet ouder werden dan 1 jaar. Jaapje, het eerste kind, is geboren in 1853 en overleden in 1870, 16 jaar oud. Het vijftiende kind, geboren in 1875, kreeg ook

weer de naam Jaapje. Deze Jaapje, bij de oude Rhonaars beter bekend als Japie Koek, is in 1969 in Rhoon overleden, 94 jaar oud. Jaapje is als vrijgezelle vrouw tot op hoge leeftijd in haar ouderlijk huis blijven wonen en had er een snoepwinkeltje, waar zij de bijnaam Japie Koek aan te danken had. Op de toonbank stonden flessen en potten gevuld met allerlei soorten drop, zuurtjes en brokken te pronken. Behalve zakjes zwart/ wit voor 2 cent, of tover- en kauwgomballen voor 1 cent, verkocht Japie in haar hele kleine winkeltje ook rumbonen en bonbons. Had je 1 cent gevonden of gekregen dan was een toverbal snel gekocht, maar mocht je voor een stuiver snoep kopen dan was je wel even zoet met kiezen uit al dat lekkers.

Dorpsdijk 143 en 145 in de jaren 60.

In het rechter huis woonde Poulus van Eijk en zijn gezin. Poulus is geboren op 31 januari 1853 en overleden op 6 mei 1925 in Rhoon, hij trouwde op 16 mei 1878 in Rhoon met Elizabeth van der Ent. Poulus was van beroep nachtwaker. Behalve nachtwaker had hij diverse functies als gemeenteambtenaar. In Nieuwsbrief 22 staat een interessant krantenartikel uit "De Hoekse Waard" over Poulus en zijn functies. Het artikel van 20 oktober 1921, is geschreven naar aanleiding van zijn eervol ontslag na 43 jaar gemeentendiensten. Eén alinea wil ik er nog even uitlichten:

"Met van Eijk verdwijnt zeker een merkwaardig persoon uit den gemeentediens. Drie en veertig jaren lang maakte hij voor alle niet katholieke overleden inwoners hun laatste rustplaats gereed (ongeveer 1000) en stond aan de geopende groeve mede de laatste eer bewijzend aan een zijner medeburgers."

Poulus en Elizabeth kregen zes kinderen waaronder Leentje. Leentje, het jongste kind uit het gezin, is geboren op 10 december 1890 in Rhoon. Leentje is in het huis van haar ouders blijven wonen en op hoge leeftijd verhuisd naar het Zorgcentrum "De Klepperwei" waar ze is overleden. Leentje was een vrijgezelle vrouw en had net als haar vader vele functies. Ze was baker en ze haalde de huur op bij bewoners die in een woning van de diaconie woonden. Maar vooral was zij tandartsassistente bij tandarts De Beer in het toenmalige Groene Kruis-gebouw aan de Rijsdijk. Tandarts De Beer deed zijn naam eer aan en menig kind was doodsbang voor hem. Engel Dorst vertelde het volgende over tandarts De Beer:

"Als je in de stoel lag ging De Beer eerst zijn handen wassen, terwijl hij zijn handen grondig stond in te soppen draaide hij zijn hoofd over zijn rechterschouder en keek hij je even aan, en dan ontstond er altijd een gemeen lachje rond zijn mond. Ondertussen stond Leentje heel rustig alvast de haakjes, mondspiegeltjes en pincetjes klaar te leggen."

Ook ik zie weer voor me hoe Leentje het amalgaam kneedde en De Beer zijn boor pakte. Waar ik toen geen oog voor had was het uitzicht dat je had als je in de stoel lag en recht vooruitkeek. Je keek over het weiland en de akkers van (lange) Floor Groeneveld, je kon kijken tot de Tijsjesdijk aan toe. Nee..., ik keek naar rechts, naar de grijns van De Beer en naar Leentje en wachtte angstvallig op wat komen ging.

Dorpsdijk 143 t/m 153. Ca. 1965.

Begin jaren 60 zijn de woningen van Jaapje en Leentje gesloopt. Eind 1963 begin 1964 kwam hier nieuwbouw. Op nr. 143 kwam een kruidenierswinkel van C. Spielman. Spielman was aangesloten bij de Grosco-organisatie en had eerst een winkel op de hoek van de Dorpsdijk/Stationsstraat. Jaren later kwam op nr. 143 een vestiging van de AMRO-bank. Op nr. 149 vestigde Fer Groshart zich hier met zijn Elektrowinkel en later ook met een grammofoonplatenzaak. De grammofoonplatenafdeling werd met name door Harry Meskers, de schoonzoon van Fer, beheerd. In de beginjaren woonden Fer en zijn gezin boven de winkel. Later woonde Harry er met de dochter van Fer. Aan de achterkant van de winkel was het magazijn van zijn installatiebedrijf. De vorige winkel en woning van Fer stonden op Dorpsdijk 121, over Fer en zijn bedrijf is uitvoerig in Nieuwsbrief 32 geschreven. De winkel werd rond 2009 gesloten. Op 25 september 2010 werden op deze locatie officieel de "Tweedekans Winkel" en "WereldWinkel" geopend. Beide winkels zijn in 2017 t.b.v. de zgn. Rabo-strip gesloopt.

Rechts het café van Hein Dits in 1902. Voor het café de A.N.W.B. richtingaanwijzer, die hier naar links verwijst, via de Werkersdijk, naar Poortugaal, Spijkenisse en Brielle.

Dit was de doorgaande route omdat de Groene Kruisweg er nog niet was.

Alleen het pand met huisnummer 143 staat anno 2022 nog fier overeind. In de jaren 60 liep er, tussen het pand op Dorpsdijk 151 en de twee-onder-een-kapwoning woning van Leentje van Eijk en Japie Koek, een pad. Dat pad liep naar een weiland. Dat weiland lag achter de panden aan de Dorpsdijk en achter de Gereformeerde kerk met de pastorie die aan de Rijdsdijk stonden. In de zomer van 1960 is in dat weiland een heuse speeltuin geopend. Onder het mom van kleine speeltuinen moeten groots geopend worden kwam het voltallige gemeentebestuur onder begeleiding van muziekvereniging Volharding de opening opluisteren. Toen alle hoogwaardigheidsbekleders aanwezig waren kreeg de burgemeester door Ineke de Reus plechtig een schaar overhandigd. Met veel gevoel voor drama werd het lint vervolgens door de burgemeester doorgesneden en de speeltuin voor geopend verklaard.

De sigaren rokende hoogwaardigheidsbekleders die dit schouwspel aandachtig bekeken waren er getuige van dat de schommel, de wipwap en het badmintonveld snel bezet werden. De speeltuin en de kinderen hadden als de speeltuin open was toezicht van een wat norse man. Als de goede man geen tijd had was de speeltuin gesloten. Mede daardoor kwam menig kind vergeefs naar de schommel of wipwap. De speeltuin heeft amper twee jaar bestaan.

We komen nu bij het laatste stukje Dorpsdijk van ons rondje, het stuk tussen Werkersdijk en Rijsdijk. In onze jeugd stond er recht tegenover de T-kruising Werkersdijk/Dorpsdijk de Nellie-bar. Het was een café van Hendrik (Hein) Gerardus Dits. De naam van het café is te danken aan Nellie, de zus van Hendrik, die in de zaak stond. Hendrik was landbouwer van beroep en werkte o.a. in de vlasfabriek. Naast de Nellie-bar waren enkele woonhuizen, daar hebben o.a. de families van J. Verhagen en Rosmalen gewoond. Naast deze woningen was op nr. 155 de kruidenierswinkel van Gijs Bouthoorn. Wat ik me daar nog van kan herinneren zijn de grote blikken, bakken en laden met o.a. suiker. Kleinverpakkingen bestonden toen nog niet. De hoeveelheid suiker die je wilde hebben werd in een papieren zak geschept en afgewogen. Als jochie ben ik er vaak geweest om een pot stroop van het merk 'De Zeeuwsche boerin' te kopen, om de pannenkoeken mee te besmeren die ik bij mijn oma at.

Dorpsdijk 151 t/m 155, op de voorgrond het café van Hein Dits rond 1950, daarachter enkele woningen en de kruidenierswinkel van Gijs Bouthoorn.

Hoe vaak ik in die winkel een pot stroop gekocht heb weet ik echt niet meer maar dat ik altijd 49 cent moest betalen zit wel heel vast in mijn geheugen gegrift. De winkel van Bouthoorn was nog een echte dorpswinkel die niet tot een keten, zoals De Spar of Vivo behoorde, boodschappen deed je gewoon bij Gijs Bouthoorn! Vooral op zaterdag kon het druk zijn in de winkel en dan hielpen zijn vrouw en een paar kinderen mee achter de toonbank om klanten te bedienen. Gijsbert (Gijs) Bouthoorn is geboren op 18 maart 1901 in Jaarsveld en op 14 oktober 1977 in Rhoon overleden. Gijs was een zoon van Bastiaan Bouthoorn en Cornelia Borst en was het oudste kind uit het gezin van vijf kinderen. Eén zus en twee broers van Gijs zijn naar Canada geëmigreerd en aldaar overleden. Bastiaan Bouthoorn is op 3 november 1874 in Meerkerk geboren en op 11 juni 1909 in Poortugaal overleden, hij was van beroep molenaarsknecht. Bastiaan is op 21 juni 1900 in Meerkerk getrouwd met Cornelia Borst. Cornelia is op 5 mei 1877 in Lopik geboren en op 3 juni 1939 in Poortugaal overleden. Gijs is op 17 juni in Rhoon getrouwd met Anna Maria Groenenboom.

Rechts, Dorpsdijk 151 t/m 153 rond 1969.

Rechts naast de winkel was het woonhuis van de familie Bouthoorn. Dit woonhuis was tegen de bakkerij van Moonen aangebouwd. De bakkerij die gevestigd was in een oude boerderij op de hoek van de Dorpsdijk en Rijdsdijk. Zowel de Nellie-bar als de woonhuizen van Verhagen, Rosmalen,

Bouthoorn en de winkel van Bouthoorn behoorden tot deze boerderij. In het boek 'Rhoonse boerderijen en hun bewoners' van Arie Beukelman Czn. is o.a. te lezen dat ongeveer 450 jaar geleden, Cornelis Jansz. Roobol, schout van Rhooon, de eerst bekende eigenaar was. De boerderij en de bijgebouwen hebben door de eeuwen heen vele veranderingen ondergaan. De laatste grote verbouwing was rond 1850. Ook heeft de boerderij vele eigenaren gekend. Jacobus Quirinus Jozef Moonen, kortweg bakker Moonen, was de laatste eigenaar. De overgrootvader van Jacobus, de Rotterdammer Theodorus Laurentius Moonen heeft, op 30 april 1891, een vergunning aangevraagd om een bakoven te mogen plaatsen. Deze vergunning wordt verleend en de boerderij gaat dienstdoen als bakkerij. Theodorus wordt respectievelijk opgevolgd door Johannes Nicolaas en door zijn reeds genoemde kleinzoon, Jacobus Quirinus Jozef. Jacobus is op 8 maart 1915 in Rhooon geboren en was getrouwd met Geertruida Maria Engelina de Lange. Veel herinneringen aan de bakkerij hebben we niet, wel dat er na schooltijd door enkelen van ons koekkrumels gekocht werden, of plakjes kauwgom met voetbalplaatjes. Later werd de kauwgomautomaat als moderniteit bewonderd en daarna gebruikt.

Aan het eind van de jaren 50 van de vorige eeuw kwamen er grote veranderingen op gang in het stukje Dorpsdijk tussen de Werkersdijk en de Rijdsdijk. Het begon met de sloop van de Nellie-bar en de twee woonhuizen naast de Nellie-bar. Halverwege de jaren 60 zijn de winkel en het woonhuis van Bouthoorn en de bakkerij van Moonen gesloopt. Na de sloop van dit stuk is het nog enkele jaren onbebouwd gebleven. (Zie de foto op de vorige pagina.)

Wim Kranenburg schrijft het volgende wat er op de plaats van de woningen en Nellie-bar kwam:

“Mijn vader was in de jaren 50 op zoek naar een grotere winkel. Zijn huidige manufacturenwinkel aan de Dorpsdijk 190 huurde hij van de weduwe Geeve. Zij wilde Dorpsdijk 188 en 190 wel verkopen maar vroeg daarvoor wel een stevige prijs. Dus ging mijn vader verder op zoek. Zo passeerden diverse locaties als mogelijke vestigingsplaats. Het begrip ‘winkelcentrum’ was nog niet uitgevonden. Op zeker moment viel zijn oog op de Nellie-bar en de aangrenzende woningen. In mei 1957 gaf de gemeente de begrenzingen aan voor de bouw op die locatie. Samen met Jaap Riethoff, eigenaar van het loodgietersbedrijf Riethoff, leidde dat in 1958 tot aankoop van het café en twee woningen van de heer Moonen. Langs de Dorpsdijk liep, net zoals bij andere dijken, een sloot. In juni 1959 kregen de kopers vergunning van de dijkgraaf om de sloot te dempen. In januari 1961 kwam de bouwvergunning af. In datzelfde jaar begon aannemer Henk Riethoff aan de bouw van Dorpsdijk 151-153 zoals ontworpen door architect De Lange die aan de Werkersdijk woonde. De grond was gedeeltelijk erfpacht, waarvoor jaarlijks een zgn. kapoengeld betaald moest worden. In december 1963 is dit afgekocht van De Beleggingsmaatschappij "Rhooon, Pendrecht en Cortgene" BV. Tot de bouw van de Rabobank hadden we nog een ouderwetse kruidenier Gijs Bouthoorn als buurman.”

Zodoende kwamen er woningen en winkels op Dorpsdijk 151-153. Op nr. 151 het loodgieters- en installatiebedrijf met bovenwoning van Jaap Riethoff, daarnaast op nr. 153 een woning en manufacturenwinkel van Kranenburg. Riethoff stopte met het loodgietersbedrijf op 3 september 2001, daarna hebben er nog enkele andere bedrijven op nr. 151 gezeten waaronder als laatste Foto Aad.

V.l.n.r. Nico Dirk Kranenburg, Hannie van de Schee-Onderdelinden, Hillie Rook-Huygen, Janie van der Sluis-van Dijk en Lenie Niemandsvdriet-van der Linden. Zij poseren ter gelegenheid van de opening van de nieuwe winkel aan de Dorpsdijk 153.

Rond 1978 werd op het braakliggende gedeelte, waar de winkel van Bouthoorn en de bakkerij van Moonen stonden, op nr. 155 de Rabo-bank gebouwd. Evenals de Tweedekans Winkel en Wereldwinkel zijn de panden van Riethoff en Kranenburg en de Rabobank in 2017 gesloopt. Hiervoor in de plaats kwam het appartementencomplex 'De Hooghe Heerlyckheid'. Een markant punt om ons verhaal over de Dorpsdijk te beëindigen is het midden van de kruising Dorpsdijk/Rijsdijk. Daar waar ooit een driearmige lantarenpaal in het midden stond te pronken.

Eeuwen geleden was op de plaats van die lantarenpaal de gerechtsplaats. In deel 6 van De Nederlandsche Stad- en Dorps-beschrijver uit ca. 1793 van Lieve van Offelen & R. Bakker staat het volgende geschreven:

Gerechtsplaats of groene Zootje, staat in het midden van het dorp op een kruising. In vroeger jaren was het een van steen opgemetseld vierkant gevaarte, circa 6 voet hoog. In het jaar 1720 is eene Cornelis Kijzer hierop onthoofd dog zeedert dien tijd zijn geen publieke strafoefeningen voorgevallen, de gemetselde plaats is thans maar 2 voet hoog staand op het midden dezelve een Kaak- of Geezelpaal.

*Ca. 1964. In het midden de bakkerij van Moonen, links de garage van W. Palsgraaf.
Rechts de achterkant van de winkels van Bouthoorn, Kranenburg en Riethoff.*

Een kaak- of een geezelpaal was een schandpaal waaraan iemand als strafmaatregel werd vastgebonden en te kijk werd gezet. Het was in de eerste plaats bedoeld als een ontorende straf, maar het stond het publiek vrij om de gestrafte te bekogelen met rot fruit of eieren.

*De driearmige lantarenpaal, te zien op de bovenste foto, is later vervangen door een paal met drie bollen.
Te zien is ook dat de bouw van de RABO-bank gestart is.*

Laten wij ons die mooie driearmige lantarenpaal maar blijven herinneren.

Het verhaal van "De Dorpsdijk van onze jeugd" is rond. We zijn ons verhaal 2 jaar geleden begonnen aan de overkant van de bakkerij van Moonen, bij het pand van Do Cense.

Daarvandaan hebben we de even-huisnummering van de Dorpsdijk tot aan de Groene Kruisweg verkend om vervolgens via de oneven-huis-nummering terug te gaan tot aan de Rijsdijk. Veel is er in dit stukje Rhooon in de laatste 60 jaar veranderd. Vele huizen of gebouwen stonden er meer dan 100 jaar en de boerderij van Moonen zelfs ca. 450 jaar. Op een enkel pand na zijn ze allemaal verdwenen. Ik ben benieuwd hoe het er over 60 jaar uit zal zien. Daarnaast ben ik ook nieuwsgierig of er over 60 jaar iemand iets schrijft over 'De Hooge Heerlyckheid' of over de Dorpsdijk uit hun jeugd.

Jan Klingens, voorzitter.

34.5 Dorpsstraat 23

De eerst bekende bewoner is Lambrecht Bartelsz. geboren ca. 1550, hij is schoenmaker in Poortugaal. Hij is getrouwd met Jannetje N.N.

Samen met zoons Jacob en Jochem Lambrechtsz. gedoopt 21 mei 1584 in Poortugaal heeft hij hier een schoenmakerij. Jochem is gedoopt op 21 mei 1585 in Poortugaal, hij is getrouwd op 14 oktober 1607 te Poortugaal met Maritgen Cornelisdr., jongedochter uit Ketel.

De volgende eigenaar ca. 1634 is Bastiaan Andriesz. van der Waal, boer in de tegenoverliggende boerderij, die in 1770 herberg " Het Wapen van Poortugaal " werd.

Bastiaan van der Waal was geboren in Strijen als zoon van Andries Bastiaansz. Verweel en Neeltje Jansdr. Joosten. Hij trouwde 1 augustus 1634 in Poortugaal met de dochter van de schout Jannetje Willems Hoogwerf. Bastiaan overlijdt op 1669, begraven in koor van de kerk te Poortugaal op 18 februari 1669. Jannetje Hoogwerf overlijdt op 18 maart 1686, begraven in het koor van de kerk te Poortugaal.

Op 15 september 1687 verkopen de erfgenamen van Jannetje Willems Hoogewerf aan stadhouder Wouter van Heel het huis en boomgaard ten zuiden belend door de Oude haven

2 september 1690 Schuldbrief ten laste van Wouter van Heel groot f 600,--. Op huis en erve belend oost de heer rentmeester Hoogewerf zaliger weduwe, zuid de Oude haven, west de pad, noord 's Heerenstraat. Alsmede het tegenoverliggende pand. Wouter van Heel, schout van Hoogvliet, woonde oorspronkelijk te Rotterdam waar een aantal kinderen remonstrants gedoopt wordt van 1678 tot 1685. Hij was getrouwd met Maria Mes(t)dagh. Op 28 september 1681 trouwt hij gereformeerd opnieuw met Maria Mesdagh, de kinderen worden dan gereformeerd gedoopt te Hoogvliet. Het gaat hem financieel niet voor de wind, na diverse processen is hij failliet.

2 juli 1690 crediteuren van de boedel van Wouter van Heel verkopen Sr Hugo Boon, wonende te Rotterdam, huis en erve met het tegenoverliggende pand. Hugo Boon, stadhouder van het land van Putten en schout van Hoogvliet, was getrouwd met Catharina van der Wal. Zoon Batholomeus Boon volgt zijn vader op en bewoont het tegenoverliggende pand.

Op 6 oktober 1730 koopt Pieter Leendertsz. Visser van Hugo Boon van Engelant, wonende op de Beer en mr. Cornelis Boon van Engeland, baljuw van Heenvliet, huijs, erve en tuijn, belent oost Aagje Leenderts Visser, weduwe Bartholomeus Braat, zuid de Oude haven, west het Kickerstraatje of den Agterwegh, noord 's Heerenstraat met het tegenoverliggende pand voor f 600,--

Pieter Leendertsz. Visser, gedoopt 13 oktober 1575 te Poortugaal trouwt op 10 mei 1710 te Poortugaal met Gerritje Veltsman, jonge dochter van Leiden. Pieter Visser overlijdt op 18 augustus 1731 te Poortugaal.

Adriaan Padmos, geboren te Bruinisse ofte Oost Duiveland in Zeeland, onderwijzer der jeugd en

voorzanger te Poortugaal. Hij trouwt op 1 juni 1732 te Poortugaal met de weduwe Gerritje Veltman en komt zo in bezit van de panden aan de Herenstraat in Poortugaal. Gerritje Velsenaar (Velsman, Veltman) overlijdt, aangegeven 24 november 1762 Poortugaal.

Adriaan Padmos overlijdt 13 augustus 1784, begraven in de kerk van Poortugaal.

In 1734 betaalt Adriaan Padmos f 2-3.-. in de verponding.

Op 14 december 1784 verkopen de erfgenamen van Adriaan Padmos, rustend schoolmeester, aan Maria Braat, weduwe van Willem van Setten, geassisteerd met haar vader Leendert Braat, hujs , tuijn en erve, belend oost coopster, zuid de Oude haven, west de Agterweg, noord de Dijkstraat voor f 900,--.

Op 11 maart 1801 koopt Hendrik van der Waal wonende te Poortugaal van Andries Muller, wonende te Vlaardingen, getrouwd met Marietje Leenderts Braat, eerder weduwe en erfgenaam van Willem van Setten, hujs thuijn en erve. Belend oost hujs en erve verkocht aan Ary Vrijhof, zuid de Oude haven, west de Agterweg, noord de Dijkstraat. Met bepaling i.v.m. afscheiding.

27 februari 1801 hypotheekbrief. Hendrik van der Waal is schuldig aan Dirk van 't Sant wonende Hoogvliet f 200,--. 5% op onderpand, huis, schuur en erve op de hoek van den Agterweg. Oost Ary Vrijhof, west de Achterweg, noord de Dijkstraat, zuid de Oude haven.

Hendrik Cornelisz. van der Waal, is gedoopt 16 september 1770 te Poortugaal, hij trouwt in 1797 met Aarjaantje Jansdr. Vrijhof, gedoopt 6 oktober 1771 te Barendrecht. Hendrik van der Waal overlijdt op 15 mei 1816 te Poortugaal en Aarjaantje Vrijhof op 30 juli 1839.

Vervolgens woont hier zoon Jan Andriesz. den Boer, geboren 29 januari 1836 in Poortugaal. Hij trouwt op latere leeftijd 18 maart 1885 te Poortugaal met Sijtje Drop, geboren 27 februari 1844 te Rhoon, dochter van Maarte Drop en Johanna Vrijhof, zij overlijdt 19 december 1925 te Poortugaal. Jan den Boer is overleden op 19 juli 1906 te Poortugaal.

Mevrouw Visser in haar winkel.

In 1907 koopt Klaas Visser, geboren 7 november 1875 het pand. Hij trouwt 14 oktober 1910 in Rhon met Lijntje de Koning, geboren 10 oktober 1882. Zij hebben hier een kruidenierswinkel, Klaas Visser overlijdt jong op 15 juli 1923. De weduwe Visser zet het bedrijf voort onder de naam wed. K. Visser en zonen. Zij overlijdt op 14 september 1961 te Poortugaal.

De zoons Arie en Jacob Visser zijn hier vervolgens winkelier. Arie Visser geboren 24 oktober 1918 te Poortugaal en Jacob Visser geboren 10 juni 1914, getrouwd met Cornelia Los.

Arie Visser blijft ongehuwd, eind jaren zestig wordt de samenwerking beëindigd en begint Jacob Visser met zoon Nico een eigen kruidenierszaak annex zelfbediening aan de Albrandwaardsedijk te Poortugaal.

Poortugaal, Dorpsstraat 23 anno 2020.

In 1987 wordt Jacob van Herwijnen eigenaar van de kruidenierszaak, hij is geboren in 1961 te Poortugaal. Hij zet het kruideniers bedrijf hier voort tot oktober 1995, dan start hij op een andere locatie de supermarkt Edah in Poortugaal. Het oude pand wordt geheel verbouwd tot woonhuis met o.a. een nieuwe voorgevel. In 2009 wordt het pand verkocht aan Dick Vergoes Houwens en c.s., men had het plan er een Italiaans restaurant in te vestigen. Mede door bezwaren van omwonenden tegen de omvang van het terras, duurde het lang voor er vergunning verleend werd. Toen ook zijn broer, de beoogde bedrijfsleider, overleed is het plan afgeblazen. Na een leegstand van circa 8 jaren wordt het pand in 2018 verkocht aan Ronald de Bruin, hij is met zijn gezin tot juli 2021 de bewoner van het pand.

Vanaf augustus 2021 zijn Aart Jan en Hilde Dingemanse met hun 4 kinderen de nieuwe bewoners.

Arie Beukelman, bestuurslid.

Tegeltableau afkomstig uit de woning van Visser aan de Dorpsstraat 23 te Poortugaal.
Te bezichtigen in de Oudheidkamer Rhoon en Poortugaal, Dorpsstraat 27.